

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de Beatitudine, de Actibus humanis, eorumque Moralitate; de Virtutibus ac Donis, de Vitiis ac Peccatis, & de Legibus, nec-non Dissertationem Theologicam de Probabilitate

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. III. Statuitur tertia conclusio, & in quo sensu lex Mosaïca imperfecta fuerit, breviter declaratur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77355](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77355)

Galatas 3. Lex pedagogus noster fuit in Christo: A
Pedagogus (inquit) parvulis assignatur, ut lascivius refranetur aetas, & prona in vitia corda teneantur, dum tenera in studijs erudiuntur infantia, & ad majores disciplinas metu poenae coercita preparatur. Fiaque & lascivienti populo lex Moysis adinstar Pedagogi severioris apposta est, ut custodiret eos, & futurae fidei prepararet.

§. III.

Statuitur tertia conclusio, & in quo sensu lex Mo-
saica imperfecta fuerit, breviter declaratur.

Dico tertio, licet lex Moisaica fuerit bona & utilis, tamen non fuit perfecta, sed imperfecta, non positive sed negative & comparative, id est minus perfecta, quam lex Evangelica.

18. Prima pars constat primo, ex eo quod lex Moisaica gratiam justificantem, in qua perfectio & efficacia ad aeternam salutem consequendam consistit, non conferret: Joan. 1. Lex per Moysen data est, gratia & veritas per Iesum Christum facta est. Et Paulus saepius ait justitiam non esse ex lege, sed ex fide in Christum. Et ad Galat. 4. ejus Sacramenta vocat infirma & egena elementa, id est vacua gratiae, quam tantum significabant. Et ad Hebraeos 7. ait: Nihil ad perfectum adduxit lex.

Hanc rationem egregie illustrat D. Thomas hic art. 1. ubi sic discuit: Perfecta bonitas est in his qua ad finem ordinantur, quando aliquid est tale, quod per se est sufficiens inducere ad finem; imperfectum autem bonum est, quod operatur aliquid ad hoc quod perveniatur ad finem, non tamen sufficit ad hoc quod ad finem perducatur: sicut medicina perfecte bona est, qua hominem sanat; imperfecta autem est, qua hominem adjuvat, sed tamen non sanare potest. Est autem sciendum, quod est alius finis legis humanae, & alius legis divinae: Legis enim humanae finis, est temporalis tranquillitas civitatis, ad quem finem pervenit lex cohibendo exteriores actus, quantum ad illa mala quae possunt perturbare pacificum statum civitatis; finis autem legis divinae est perducere hominem ad finem felicitatis aeternae, qui quidem finis impeditur per quodcumque peccatum; & non solum per actus exteriores, sed etiam per interiores; & ideo illud quod sufficit ad perfectionem legis humanae (ut scilicet peccata prohibeat, & poenam apponat) non sufficit ad perfectionem legis divinae, sed oportet quod hominem totaliter faciat idoneum ad participationem felicitatis aeternae, quod quidem fieri non potest, nisi per gratiam Spiritus Sancti, per quam diffunditur Charitas in cordibus nostris, qua legem adimplet; Gratia enim Dei, vita aeterna, ut dicitur Roman. 6. Hanc autem gratiam lex vetus conferre non potuit, reservabatur enim hoc Christo, quia dicitur Joan. 1. Lex per Moysen data est; gratia & veritas per Iesum Christum facta est; & inde est quod lex vetus bona quidem est, sed imperfecta, secundum illud Hebr. 7. Nihil ad perfectum adduxit lex.

20. Secunda etiam pars conclusionis ab eodem S. Doctore supra quaest. 91. art. 5. in corp. sic declaratur & probatur: Attenditur perfectio & imperfectio legis, secundum tria qua ad legem pertinent. Primo enim ad legem pertinet, ut ordinetur ad bonum commune sicut ad finem. Quod quidem potest esse duplex, scilicet bonum sensibile & terrenum; & ad tale bonum ordinabatur directe lex Tom. III.

vetus, unde statim Exodi 3. in principio legis invitatur populus ad Regnum terrenum Chananeorum. Et iterum bonum intelligibile & caeleste, & ad hoc ordinat lex nova; unde statim Christus ad Regnum caelorum in sua predicationis principio invitavit, dicens Paenitentiam agite, appropinquavit enim regnum caelorum, Matth. 4. Et ideo Augustinus dicit 4. contra Faustum, quod temporalium rerum promissiones in Testamento veteri continentur, & ideo vetus appellatur, sed aeterna vitae promissio ad novum pertinet Testamentum. Secundo ad legem pertinet dirigere humanos actus secundum ordinem justitiae, in quo etiam superabundat lex nova legi veteri, interiores actus animi ordinando, secundum illud Matth. 5. Nisi abundaverit justitia vestra plusquam Scribarum & Pharisaeorum, non intrabitis in regnum caelorum, & ideo dicitur, quod lex vetus cohibet manum, lex nova animum. Tertio ad legem pertinet inducere homines ad observantiam mandatorum, & hoc quidem lex vetus faciebat timore poenarum: Lex autem nova facit hoc per amorem, qui in cordibus nostris infunditur per gratiam Christi, qua in lege nova conferretur, sed in lege veteri figurabatur; & ideo dicit Augustinus contra Adamantium Manichaei Discipulum, quod brevis differentia legis & Evangelij, timor & amor.

Plura alia sunt in quibus lex nova veterem superat, & lex Moisaica Evangelicae inferior est. In primis enim lex Moisaica fuit imperfectior Evangelica, ex parte causae efficientis, nam licet utraque Deum Authorem habuerit, tamen lex vetus per Moysen, nova per Christum Deum & hominem data est; juxta illud Joan. 1. Lex per Moysen data est, gratia & veritas per Iesum Christum facta est.

Secundo fuit etiam imperfectior lex Moisaica, ex parte eorum quibus tradita fuit; nam lex nova lata est pro omnibus hominibus, & orbe universo, juxta illud Christi Matth. ultimo. Euntes docete omnes gentes, &c. At Moisaica soli populo Judaeorum lata est, ut docet D. Thomas hic quaest. 98. art. 4. & patet ex ejus proemio Exodi 20. Ego sum Dominus Deus tuus qui eduxi te de terra Aegypti, &c.

Tertio lex Moisaica fuit imperfectior ratione durationis, nam lata fuit ad tempus, usque ad Christi adventum, juxta illud Apostoli ad Galat. 3. Lex propter transgressionem posita est, donec veniret semen: Id est lex Moysis lata est, ut transgressionem & peccata cohiberet, donec Christus Abraham semen veniret. Lex autem Evangelica, in perpetuum, usque ad mundi consummationem, duratura est, juxta illud Christi Matth. 26. Hic est Calix sanguinis mei, novi & aeterni Testamenti. Ubi novum Testamentum, aeternum appellatur, quia nullo unquam tempore antiquabitur, nullumque Testamentum illi succedet, ut docet Anselmus ad cap. 13. Epistolae ad Hebraeos. Vel Testamentum aeternum dicitur, eo quod gratiae charitatis, & gloriae Testamentum sit, quae tria sempiterna sunt. Unde Cajetanus ad Hebraeos 8. Testamentum (inquit) novum, manet in aeternum, aeterna enim est gratia, qua hic inchoatur, & in patria consummatur, semper novos reddens eos in quibus est.

Quarto, lex Moisaica fuit etiam imperfectior ratione materiae, nam ultra praecipua moralia juris naturalis, continebat alia plurima ceremonialia & judicialia, quae difficillimum erat observare. Propter quod Petrus Act. 15. dicebat: Quid

sentatis imponere jugum super cervices Discipulorum, quod neque Patres nostri neque nos portare potuimus? Lex autem Evangelica pauca habet, præter moralia, vil legis naturalis necessaria. Unde Augustinus Epist. 118. *Levi jugo suo Christus nos subdidit, & sarcina levi. Sacramentis numero paucissimis, observatu facillimis, significatione præstantissimis, societatem novi populi colligavit.* Nec obstat quod in lege Evangelica sint aliqua præcepta difficilia, ut præceptum de unitate & indissolubilitate matrimonij, de necessitate confessionis, & similia; illa enim propter abundantiam gratiæ, quæ à Christo in lege nova confertur, redduntur facilia, juxta illud Isaïæ 10. *In die illa auferetur onus ejus de humero tuo, & jugum ejus de collo tuo, & computrescet jugum à facie olei.*

25. Quintò lex Mosaïca fuit imperfectior ex parte modi quo data est, fuit enim descripta in lapidibus, ministerio Angelorum. At lex nova fuit scripta in cordibus & mentibus hominum, per ipsum Dei hominis verbum, cooperante Spiritu sancto, per abundantiam gratiæ & illuminationis. De quo fusiùs disp. sequenti art. 2.

ARTICVLVS II.

An lex vetus fuerit à Deo data, & ubi, ac quomodo tradita fuerit?

26. Sicut Manichæi, ut supra diximus, negarunt legem Mosaïcam fuisse bonam, sic etiam consequenter affirmarunt, non à Deo, sed à Diabolo datam esse, ut refert Augustinus in lib. de hæresibus cap. 46. ubi ponit hoc eorum dogma: *Denm, qui legem per Moysen dedit, & in Hebrais Prophetis locutus est, non esse verum Deum, sed unum ex principibus tenebrarum.* Similiter Ptolomæus apud Epiphanium hæresi 33. asserbat Mosaïcam legem datam fuisse à tribus, quorum nullus esset verus Deus, nempe partim à mundi opifice, quem Deum esse volebat, sed nomen quoddam secundarium; partim à Moysè, & partim à senioribus populi Judaïci.

27. Ex Catholicis verò Origenes homil. 16. in Numer. Hieronymus in cap. 19. Matthæi, circa illa verba: *Ad duritiem cordis vestri permisit vobis Moyses,* Hugo Cardinalis, & Beda ibidem, existimant, legem Mosaïcam, comprehensam in Exodo, Levitico, Numeris, & Deuteronomio, esse quidem majori ex parte à Deo ipso traditam; veruntamen aliqua ejus præcepta fuisse lata à Moysè, ex propria ejus autoritate, proprioque arbitrio; cujusmodi fuisse putant legem de libello repudij. Item Alphonsus Salmeron disp. 61. & 62. in Acta Apostolorum, docet legem Mosaïcam, quâ parte continet præcepta ceremonialia & judicialia, non habere authorem Deum, sed Moysen, qui ejus non solum promulgator, quoad hanc partem, sed & propriè author fuerit.

Denum aliqui SS. Patres, quos refert Baradas lib. 1. de prærogativis novi testamenti cap. 15. censent legem Mosaïcam non fuisse datam à Deo Moyfi, ministerio Angelorum, sed ab ipso Verbo Divino, in aëreo corpore viso, Moyfi immediatè traditam. Quod etiam innuere videtur Ecclesia in una ex septem Antiphonis, quas ante natale Domini cantat in vespere, in qua sic ait: *O Adonai, & dux domus Israël, qui Moyfi in ig-*

ne flamma rubi apparuisti, & ei in Sina legem dedisti, veni ad redimendum nos in brachio extenso. Ut hæreticorum error refellatur, & vera ac communis sententia declaretur, sit

§. I.

Prima pars qua sita resoluitur, & ostenditur legem veterem fuisse à Deo datam, & omnia illius præcepta fuisse à Deo instituta.

Dico primò, legem veterem fuisse datam à Deo.

Conclusio est certa de fide, ac definita in Tridentino sess. 4. decreto de Canonicis Scripturis, ubi sic dicitur: *Omnes libros tam veteris quam novi testamenti, cum utriusque unus Deus sit autor, Ecclesia Catholica, pari pietatis affectu ac reverentiâ, suscipit & veneratur.* Colligitur etiam apertè ex Scriptura, nam Christus Matth. 15. loquens de lege Mosaïca, appellat eam mandatum Dei, cum ait: *Fructum fecistis mandatum Dei, propter Traditiones vestras.* Et Apostolus sæpe affirmat, Patrem Christi fuisse authorem veteris testamenti, ut ad Romanos 1. & Hebræos 1.

Ratio etiam suffragatur, nam ut discurrit D. Thomas hic art. 2. Eiusdem est proponere finem, & disponere media ad finem: Sed lex Evangelica est finis legis Mosaïcæ, juxta illud Apostoli ad Rom. 10. *Finis legis Christus:* Ergo idem Deus, qui est author legis Evangelicæ, est etiam author legis Mosaïcæ.

Dices: Opera Dei sunt perfecta, ut dicitur Deuteron. 32. At lex Mosaïca non est perfecta, ut articulo præcedenti diximus: Ergo Deus non est author illius.

Respondeo quod licet lex Mosaïca non sit absolute perfecta, quia deest illi aliquid quod habet lex Evangelica, nempe virtus & efficacia justificandi, & perducendi ad regnum cælorum, est tamen perfecta in suo genere; quia cum ex suo genere debeat esse umbra seu figura legis Evangelicæ, in eo genere nihil illi deest. Ita D. Thomas hic art. 2. ad 1. ubi sic ait: *Nihil prohibet aliquid non esse perfectum simpliciter, quod tamen est perfectum secundum tempus; sicut dicitur aliquis puer perfectus, non simpliciter, sed secundum temporis conditionem: ita etiam præcepta qua pueris dantur, sunt quidem perfecta secundum conditionem eorum quibus dantur, etsi non sint perfecta simpliciter; & talia fuerunt præcepta legis, unde Apostolus dicit ad Galat. 3. Lex pedagogus noster fuit in Christo.*

Dico secundò, omnia mandata, quæ sunt scripta in veteri lege, fuisse à Deo instituta, nec ullum à Moyse propria autoritate esse datum.

28. Probatur primò ex capite 20. Exodi versu 1. ubi lex Mosaïca incipit tradi his verbis: *Locutusque est Dominus cunctos sermones hos; Ego sum Dominus Deus tuus, qui eduxi te de terra Ægypti, de domo servitutis: non habebis Deos alienos coram me; non facies tibi sculptile &c.* Deinceps verò traduntur sub eodem tenore verborum omnia legis illius præcepta, sive moralia, & ad Decalogum pertinentia, sive ceremonialia, & judicialia, repetendo subinde, & inculcando sæpiùs verba illa: *Hac dicit Dominus, aut. Locutus est Dominus ad Moysen dicens &c.* Nam cap. 21. versu 1. ubi præcepta judicialia tradi incipiunt, Deus sic Moyfi loquitur: *Hæc sunt judicia quæ propones eis: si emeris servum Hebraum, sex an-*